

Ljubi moji otroci! ko bi bili vi prišli spomladnega ali poletnega večera na pokopališče matere božje na Gori, videli bi bili majhen grob, nasajen z najlepšimi cveticami. In ko bi bili potem otroke vprašali, čegav je ta grob, dobili bi odgovor: To je grob pobožne deklice Marijce. Za malo let po tej dogodbi je bilo videti na vsakej strani po jeden nov grob — očetov in materin, ki sta od vseh spoštovana in ljubljena kmalu drug za drugim umrla in poleg svojega ljubega otroka bila pokopana.

Luknja na rokavu.

„V otročjih letih sem imel tovariša Dragutina, s katerim sva skupaj igrala,“ tako pripoveduje gospod Jelkar svojemu striženiku Tilnu. Povsod sva bila skupaj, vse sva steknila in vse preobrnila, kakor je to v obče navada pri tacihi otrocihi, ki si ne dadè ničesa dopovedati. Če sva dobila novo obleko, takój je bila polna madežev in kmalu tudi raztrgana. — In domá, o joj, domá je brezovka pela, da je bilo gróza. A jedva je nehalo boléti, bila sva užé zopet stara malopridneža.

Nekoč sva sedela zunaj pred vasjó na hrastovem brunu. Domišljevala sva si in se glasno pogovarjala, kaj želiva biti. Jaz pravim, da bi najrajše bil general, a Dragutin pravi, da bi bil rad škof. — „Iz vaju ne bode nikoli nič prida,“ oglasi se star šivolás mož za najinem hrbtom, ki je prišel ob cesti ter najin pogovor slíšal.

Midva se ga ustrašiva; a naposled ga Dragutin vendar vpraša: zakaj bi ne bilo iz naju nikoli nič prida? Starček naju ostro poméri od nog do glave ter reče: „kakor vidim na vajinej obleki, nemata ravno ubožnih starišev. Ali povem vama, da sta lahko oba berača, ker drugače bi ne trpela teh lukenj na vajinih rokavih?“ To rekši, prime vsacega za komolec, ter s prstom povrta v luknjo zdaj jednemu, zdaj družemu, kajti oba sva imela strgano suknjo na komolcihi. — Mene je bilo zeló sram; mojega tovariša Dragutina tudi. „Če vama doma nihče ne zašije suknj, zakaj tega ne storita sama?“ reče stari mož. Iz začetka bi bilo zadosti, da bi kdo samo dvakrat s šivanko potegníl; a zdaj bi bilo treba užé večkrat zabósti, da bi se luknja zašila. In vidva taka okoli hodita! Ako želita, da bi kdaj general in škof bila, treba je, da z malim začneta. Najpred je treba luknjo na rokavu zašiti, in še le potem na kaj družega misliti!

Povem tí, Tilen, da je bilo naju tako sram, da si nijsva upala možu v obraz pogledati. Nobeden si nij drzníl možu besedice odgovoriti. Tiho sva šla vsaksebi. A jaz sem strgan rokav tako zasukal, da je bila luknja od znotraj, proti životu obrnjena, zato, da bi nihče več ne videl luknje na mojem rokavu.

Igraje sem se potlej pri materi šivati naučil, kajti povédati nijsem hotel nikomur, zakaj me ravno šivanka toliko veselí. Od sihi dob sem si vselej, če se mi je le kolčikaj po šivu kaj razparalo ali drugače kaj strgalo, takój vse sam popravil. Na prazničneji obleki nijsem trpel nobenega madeža. Lep in snažen sem hodil okrog. Sam sebe sem bil vesel ter sem si večkrat mislil, da je imel óni šivolási starček vendar le prav. In res, s šivanko v roci o pravem času se ohrani suknja, z jedno samo pestjó apna se obvaruje hiša, in s kupico vodé se lahko pogasi ogenj, ki bi se pozneje lahko razširil v strašen požar; iz malih polkrajcarjev narastejo srebrne krone; iz malega sémena pri-raste močno in visoko drevó.

Moj tovariš Dragutin starčevih besed nij tako natančno razumel. A to je bila škoda le njemu samemu.

Nek trgovec je iskal učenca v svojo prodajalnico, ki bi bil uren v pisanji in računanjih. Oba z Dragutinom se mu ponudiva. Trgovec poskuša najine zmožnosti ter se naposled za mene odloči. Moja oblačila so bila snažna in lepo zakrpana, a Dragutinova praznična suknja, da-si še skoraj nova, bila je zanemarjena in vsa umazana. To mi je moj gospodar pozneje sam povedal. „Ti si natančen, skrben in varčen, a Dragutin teh lastnosti nema, in zato ne velja za trgovca,“ tako mi je večkrat dejal moj gospodar. Pri tej priči sem se vselej spomnil sivoláslega starčka in luknje na svojem rokavu. Premišljeval sem njegove besede večkrat in jih obračal nase ter sem kmalu zapazil, da imam še v mnogih drugih rečeh marsikako „luknjo na rokavu.“

S šivanko v roci o pravem času se vse lahko popravi brez posebnega truda in brez umetelnosti. A pustiti se ne sme, da bi luknja postajala večja, drugače je suknji treba krojača, izgubljenemu zdravju zdravnika, npravno pokvarjenemu človeku kazenskega sodnika.

Moj gospodar je imel tudi grdo luknjo na rokavu. Bil je namreč jako lakomen, prepirljiv in trmast; in to me je pri njem večkrat spravilo v zameru. Jaz sem mu ugovarjal, in takój je bil prepirljiv med nama. Hà, mislim si necega dne, te luknje pa tudi nij treba na mojem rokavu. Utegnil bi tudi jaz postati siten in prepirljiv. Od te ure sem si vedno prizadeval, da gospodarju ustrezam ter mu ne ugovarjam, in bila je med nama kmalu najlepša zastopnost, ter sva živela zopet v lepej složnosti in miru.

Ko sem se izučil, stopil sem v službo. Vajen sem bil z malim zadovoljen biti, in zato sem si marsikaj prihranil. — Kdor mnogo potrebuje in nema primernih dohodkov, nikoli nij srečen. — Varoval sem se, da se mi nij kaka neva luknja naredila na rokavu, a od lukenj, ki sem jih zapazil na tujih rokavih, sem se prizanesljivo v stran obračal. Jaz sem bil z vsemi ljudmi zadovoljen, in vsakdo je bil zadovoljen z menoj. Tako sem si pridobil mnogo dobrih prijateljev, od katerih sem dobival pomoč in zaupanje pri kupčiji. Bog me je blagoslovil in moje premoženje se je množilo. „Čemu neki?“ vprašal sem se večkrat. „Jaz ne potrebujem niti dvajsetega dela od tega, kar imam! Mar hočem pred ljudmi živeti v blišči in gizdosti? O bedarija! tega pač ne umejem. Sram bi me moglo biti, da bi na svoja stara leta to grdo luknjo nosil na svojem rokavu. Mislil sem si, pomagaj rajši drugim, kakor je tudi tebi Bog pomagal po drugih. Pri tem sklepu sem tudi ostal. Največja sreča, ki jo bogastvo daje človeku, je gotovo ta, da se ž njim pomaga drugim.“

A zdaj, dragi moj Tilen, idi na visoke šole ter se uči ondu kaj pametnega in se večkrat spominjaj ónega starčka in luknje na rokavu. Čuvaj se prve luknje na svojem rokavu! Ne posnemaj mojega nekdanjega tovariša Dragutina. On se je marsikacega dela poprijel, a zaradi svoje nemarnosti in lehkomiselnosti mu je vse izpodletelo. Naposled je moral v vojake, kjer je tudi umrl.

Mladost je čas setve; sad naj uživa starost. Pridnost se na veke plačuje, a nemarnost se sama kaznuje.

Uči se toraj, ljuba mladina, užé zgodaj pridno delati, ter bodi natančna in skrbna v vsem svojem dejanji. Poslušaj nauke starejših in modrejših ljudi in Bog te bođe blagoslovil.